

Józef Adamski, redaktor, poligraf i wydawca, autor publikacji o charakterze historycznym, społecznik, prezes Fundacji Pomocy Szkołom Polskim na Wschodzie im. Tadeusza Goniewicza w Lublinie.

Urodził się 18 lutego 1937 r. w Gorzkowie koło Bochni. W Bochni ukończył Szkołę Podstawową im. Stanisława Jachowicza (1951), a następnie Małe Seminarium w Tarnowie (1955). W latach 1956-1958 był wolnym słuchaczem muzykologii w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Od 1958 do 1960 r. przebywał w Giżycku, gdzie odbył służbę wojskową i uzyskał państwową maturę. Od 1 października 1960 r. związał się z drukarstwem rozpoczynając pracę w Lubelskich Zakładach Graficznych w Lublinie. W międzyczasie ukończył w Warszawie Studium Redakcji Technicznej (1965) oraz Studium Organizacji i Kierownictwa (1967).

W Lubelskich Zakładach Graficznych pracował do roku 1974 na wielu stanowiskach, od zecera do szefa produkcji. W Lublinie i na Lubelszczyźnie na różnych kursach rozpoczął nauczanie przedmiotów drukarskich, a na KUL współtworzył od 1969 r. Międzywydziałowy Kurs Edytorski, który rozwinął się do 2-letniego Studium Edytorskiego.

Od listopada 1974 r. Józef Adamski został kierownikiem Zakładu Małej Poligrafii KUL i działał społecznie w Towarzystwie Przyjaciół tego uniwersytetu. Współpracował też jako doradca w odbudowie poligrafii w Niepokalanowie, Kurii Biskupiej w Lublinie, Katowicach, Kielcach i Szczecinie. Współpracował z Chrześcijańskim Stowarzyszeniem Społecznym, gdzie był redaktorem technicznym miesięcznika „Novum” oraz publikował rozprawy historyczne z zakresu myśli chrześcijańskiej XIX wieku. W latach 1977-1981 studiował jako ekstern historię na KUL, nie pisał jednak pracy dyplomowej. W 1981 r. zaangażował się w tworzenie drukarni dla Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” Regionu Wschodniego. Zainteresowania edytorskie i historyczne zaowocowały wieloma pracami redakcyjnymi, przede wszystkim o charakterze graficzno-technicznym, m.in. nad *Encyklopedią Katolicką* i pozycjami książkowymi firmowanymi przez Towar-

zystwo Naukowe i Redakcję Wydawnictw KUL. Opublikował też szereg artykułów na temat takich postaci jak: Fryderyk Skarbek, Stanisław Jachowicz czy Franciszek Stefczyk.

Od 1979 r. rozpoczął współpracę z Polakami na Wschodzie poprzez członków Polskiego Ludowego Zespołu Pieśni i Tańca „Wilnia” z Wilna oraz nauczycieli z Wileńszczyzny. Dla tej współpracy zjednał kilkuset pracowników naukowych, administracyjnych i studentów KUL, co stanowiło podstawę do powołania w 1989 r. Fundacji Pomocy Szkołom Polskim na Wschodzie. W latach 1992-2001 był członkiem Rady Krajowej Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”. W sierpniu 1990 r. zainicjował wydawanie kwartalnika dla Polaków i Polonii poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej pt. „Rota”, w latach 1990-1992 wydawał kwartalnik „Ziemia Lidzka” (wznowiony sprzed 1939 r.) i od 2004 r. wydaje kwartalnik „Echa Polesia” dla Polaków na Białorusi docierający do Polonii w 17 krajach świata. Poprzez Fundację Józef Adamski wydawał i kolportował wiele podręczników kultury i języka polskiego oraz czasopism dla rodaków za granicą, organizował koncerty, pomoc oświatową i kolonie w Kraju dla dzieci polskich ze Wschodu. Za swoją działalność otrzymał wiele odznaczeń i dyplomów honorowych.

Dom Kultury
Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej

Fundacja Pomocy Szkołom Polskim
na Wschodzie im. Tadeusza Goniewicza

Koncert i spotkanie

Ku odrodzeniu języka polskiego na Wschodzie

Zapraszamy

Książka *Ku odrodzeniu języka polskiego na Wschodzie* to wspomnienie o działalności Fundacji Pomocy Szkołom Polskim na Wschodzie im. Tadeusza Goniewicza, zanotowane przez jej Prezesa, Józefa Adamskiego. Mogłem przed laty śledzić na rzecz szkół polskich na Litwie z bliska ukryte, bezinteresowne i owocne wysiłki śp. inż. Tadeusza Goniewicza w czasach, gdy nie można było o tym głośno mówić. Była ona wówczas czymś wyjątkowym, lecz znajdowała zrozumienie i wsparcie wszystkich, którzy się z nią zetknęli. Stało się to, po jego śmierci, inspiracją do powstania Fundacji Pomocy Szkołom Polskim na Wschodzie jego imienia.

Wspomnienia p. Prezesa Józefa Adamskiego ukazują się z okazji 25-lecia działalności Fundacji pod jego kierunkiem. Jej misją, realizowaną w tym okresie w niezwykły i budzący podziw sposób, było niesienie pomocy polskim szkołom i placówkom kulturalno-oświatowym poza Krajem, przede wszystkim na dawanych Kresach Wschodnich I i II RP. Najwyższe uznanie budzą rozmiary, formy i zasięg geograficzny jej działalności. Czytając *Wspomnienia* możemy się przekonać, jak wielka liczba osób z różnych krajów, w tym należących do hierarchii Kościoła katolickiego na Wschodzie i przedstawicieli władz RP, dawało temu wyraz.

Wzruszające i wiele mówiące są słowa podziękowań kierowane do Fundacji ze strony Polaków na Kresach i tych, którzy z nich pochodzą, lecz wyrwani z Ojczyzny przez deportację na Wschód po 1939 r., znaleźli się później w różnych krajach na kilku kontynentach. To oni, po zapoznaniu się z działalnością Fundacji, stali się jej wielkimi dobroczyńcami, zapisując niekiedy dla niej dorobek swego życia. Wymowna jest zamieszczona w książce lista ponad trzech tysięcy darczyńców Fundacji w latach 1989-2014. Obok osób z kraju znajdujemy na niej nazwiska naszych rodaków z Australii, Kanady, USA, Wielkiej Brytanii, Niemiec, Francji, Nowej Zelandii i z kilkunastu innych krajów. Wydawnictwa Fundacji służące nauczaniu języka polskiego docierały w tym okresie do ponad 50 krajów zamieszkania Polaków.

Ku odrodzeniu języka polskiego na Wschodzie to książka wyjątkowa, napisana przez wyjątkowego człowieka i dotycząca wyjątkowej w skali całego kraju instytucji, jaką niewątpliwie była i jest nadal Fundacja Pomocy Szkołom Polskim na Wschodzie im. Tadeusza Goniewicza w Lublinie. Została zarejestrowana w 1989 r. jako pierwsza tego typu fundacja w Polsce. Geneza jej powstania przypada na schyłek lat 70. ubiegłego wieku. Wtedy to Józef Adamski, jeden z ówczesnych pracowników Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, wraz z grupą przyjaciół postanowił wspomagać polską oświatę na terenie ZSRR. Aby rozpoznać sytuację, zaczął organizować nieformalne spotkania z Polakami żyjącymi na terenie ówczesnych republik radzieckich i wysyłać drogą nielegalną paczki do polskich szkół na Wileńszczyźnie. Takie były początki społecznikowskiej i patriotycznej działalności Józefa Adamskiego i utworzonej z jego inicjatywy Fundacji, której poświęcił całe dalsze życie.

Treści książki *Ku odrodzeniu języka polskiego na Wschodzie* i motywacji ludzi, którzy dla Fundacji pracowali lub swoimi ofiarami wspierali przez lata jej działalność, nie zrozumie właściwie ten, kto nie zna Kresów, kto nie był wśród Polaków tam żyjących lub nie poznał tych, którzy się tam urodzili, lecz w wyniku tragicznych losów tych ziem w czasie II wojny światowej i po niej rozproszyli się po świecie.

Kresy zostały Polsce zabrane i tego faktu nie zmienimy. Ale ponieważ są one integralną częścią naszej historii, kultury i tożsamości, są nostalgią Polaków, nie możemy ich utracić także duchowo i zapomnieć o setkach tysięcy naszych Rodaków tam żyjących. Pociągnęłoby to za sobą bowiem naszą atrofie kulturową i moralną.

O tym, jakie miejsce zajmują Kresy w samoświadomości Polaków, wymownie świadczą słowa papieża Jana Pawła II, wypowiedziane w czasie jego wizyty na Litwie, w Wilnie we wrześniu 1993 r. podczas spotkania z Polakami w kościele Świętego Ducha (5 IX) mówił: *Nigdy w życiu nie byłem w Wilnie. Jestem tu po raz pierwszy. Równocześnie można powiedzieć, że przez całe moje życie, przynajmniej od czasu, kiedy doszedłem do świadomości, stałe byłem w Wilnie. Byłem w Wilnie myślą i sercem, można powiedzieć całym moim jestestwem, przynajmniej w jakimś jego szczególnym wymiarze. I to mi pozostało również w Rzymie, może nawet jeszcze bardziej.*

Zainteresowanie Kresami nie może się jednak kończyć poruszeniem serca. Ono powinno stać się inspiracją do poznania niezwykłych dziejów i heroicznej wierności Bogu i Ojczyźnie żyjących tam Polaków, mimo braku należytego ich wsparcia przez władze w Kraju. O tych niezłomnych Rodakach pamięta Fundacja Pomocy Szkołom Polskim na Wschodzie. Ona niesie im niestrudzenie pomoc w dążeniu do zachowania duchowej więzi z Macierzą i z Jej kulturą. Czyni to wytrwale i skutecznie.

Ks. Roman Dzwonkowski SAC

Alicja Omiotek

Dom Kultury
Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej

Fundacja Pomocy Szkołom Polskim
na Wschodzie im. Tadeusza Goniewicza

Koncert i spotkanie

Ku odrodzeniu języka polskiego na Wschodzie

W PROGRAMIE SPOTKANIA m.in.:

opłatkowe życzenia, prezentacja dorobku Fundacji,
promocja książki „*Ku odrodzeniu języka polskiego na Wschodzie*”,
część artystyczna - Chór „TERCJA” Domu Kultury w Świdniku
pod dyrekcją Bogdana Lipińskiego

Spotkanie i koncert odbędą się

w piątek 16 stycznia 2015 r. o godz. 18.00

w sali widowiskowej Domu Kultury LSM

w Lublinie, ul. K. Wallenroda 4a, tel. 81 743 48 29

www.domkulturyism.pl

Wstęp wolny